

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/207/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3808208908
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 10. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3808208908.4

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej a sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Denisa Vékonyho v právnej veci žalobcu A. Y., bytom Q., P. J. W. XX/X, právne zastúpený JUDr. Jozefom Jaškom, advokátom so sídlom Prievidza, Falešníka č. 10, proti žalovanému 1/ O. Y., bytom Q., J. M. č. XXX/X, Q. XX, XXX XX Q., 2/ W. M., bytom Q., Q. XXX/XX, obaja právne zastúpení JUDr. Jánom Súkeníkom, advokátom so sídlom Považská Bystrica, Stred 60/55, o neúčinnosť právneho úkonu, na odvolanie žalovanej 1/ proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 04.marca 2016, č.k. 6C/112/2008-398, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, ktorou súd určil, že darovacia zmluva je voči žalobcovi právne neúčinná p o t v r d z u j e .

Žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej 1/ v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie určil, že darovacia zmluva zo dňa 26.07.2005 uzavretá medzi dlžníkom W. M. ako darcom a žalovanou 1/ ako obdarovanou, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, k.ú. Veľká Lehôtka, obec Prievidza, okres Prievidza, pôvodne zapísaných na LV č. 1222, v súčasnosti zapísaných na LV č. 2045 ako parcela č. 318/1 o výmere 510 m² zastavané plochy a nádvoria, parcela č. 348/1 o výmere 828 m² - záhrady, parcela č. 349 o výmere 354 m² - záhrady, parcela č. 350/3 o výmere 29 m² - zastavané plochy a nádvoria a na LV č. 2075 ako parcela č. 319/3 o výmere 147 m² - zastavané plochy a nádvoria a rodinný dom súp.č. 400, postavený na parcele č. 319/3, ktorej vklad bol povolený Správou katastra Prievidza pod č. V 3195/2005 - VZ 67/2005, je voči žalobcovi právne neúčinná. Voči žalovanému 2/ žalobu zamietol s tým, že o trovách konania a o trovách štátu rozhodne podľa § 151 ods. 3 O.s.p., do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa pôvodným návrhom domáhal voči pôvodným žalovaným 1/ a 2/ W. M. st. a O. Y. určenia, že žalovaný 1/ je vlastníkom nehnuteľností definovaných v petite žaloby s tým, že Okresný súd Prievidza v poradí prvým rozsudkom určil, že žalovaný 1/ je výlučným vlastníkom nehnuteľností definovaných v petite žaloby a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 12.07.2011, č.k. 5Co/67/2011 bol rozsudok zrušený a vec vrátená súdu na ďalšie konanie s tým, že podaním zo dňa 19.04.2012 žalobca navrhol vstup žalovaného 3/, súčasného žalovaného 2/ W. M. ml. do konania, keďže po začatí konania boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. 1222, k.ú. Veľká Lehôtka zámenou zmluvou prevedené na nového vlastníka W. M., teraz žalovaného 2/. Okresný súd Prievidza uznesením pripustil vstup žalovaného 3/ do konania a v dôsledku späťvzatia žaloby voči žalovanému 1/ W. M. st. konanie zastavené a zároveň súd prvej inštancie pripustil zmenu návrhu tak, že v ďalšom konaní sa domáha určenia, že darovacia zmluva uzavretá medzi dlžníkom W. M. a O. Y. ako obdarovanou zo dňa 26.07.2005 voči žalobcovi právne neúčinná.

3. Súd prvej inštancie po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 42a ods. 1, 2 OZ a § 116 a § 117 OZ. Uviedol, že v prejednávanej veci bolo nesporne preukázané, že žalobca má voči W. M. st. vymáhateľnú pohľadávku na základe platobného rozkazu Okresného súdu Prievidza zo dňa 28.04.2008, č.k. 4Ro/258/2007-24, právoplatným a vykonateľným dňa 16.05.2008, ktorým bol W. M. st. zaviazaný k povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 3.000.040.000,- Sk v prepočte 100.909,51 eur s prísľušenstvom a nahradiť mu trovy konania, do 15 dní od jeho doručenia titulom zmluvy o pôžičke zo dňa 09.02.2004. Z oznámenia súdneho exekútora JUDr. Jaroslava Kabáča vyplýva, že je v súčasnosti exekúcia v prospech žalobcu ako oprávneného proti W. M. st. ako povinnému vedená u súdneho exekútora JUDr. Martina Bujnu. Dovtedy konajúci súdny exekútor na vymáhanú pohľadávku nevymohol žiadnu sumu, ani nezistil u W. M. st. žiadny hnutelný, či nehnuteľný majetok. Odporovateľným je taký úkon dlžníka, ktorý urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak musel byť tento úmysel druhej strany známy. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno v tomto smere nesie veriteľ. Preukázanie úmyslu dlžníka nie je podmienkou odporovateľnosti vtedy, ak druhou stranou sú osoby dlžníkovi blízke; úmysel dlžníka ukrátiť jeho veriteľa v tomto prípade zákon predpokladá a je na osobách dlžníkovi blízkych, aby preukázali, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa právneho úkonu nemohli ani pri náležitej starostlivosti poznať. Z tohto potom vyplýva, že žalujúci veriteľ je povinný tvrdiť a preukázať, ak má byť žaloba úspešná, že dlžníkov odporovaný právny úkon ukracuje uspokojovanie jeho vymáhateľnej pohľadávky a súčasne, že žalovanému musel byť úmysel dlžníka odporovaným právnym úkonom ukrátiť veriteľa známy.

4. Žalobca teda mal voči dlžníkovi W. M. st. vymáhateľnú pohľadávku. Predpokladom úspešnosti odporovacej žaloby podľa § 42 ods. 1 OZ je, že dlžníkov právny úkon ukracuje uspokojenie vymáhanej pohľadávky. Ukrátenie uspokojenia veriteľov pohľadávky predpokladá také skrátenie majetku, ktoré bráni uspokojeniu pohľadávky v celom rozsahu alebo sčasti. Ten kto odporuje, musí dokazovať kvalifikované zmenšenie majetku dlžníka. Nestačí, že sa majetok dlžníka zmenšil, musí sa preukázať, že sa zmenšil do takej miery, že to ohrozilo aspoň čiastočné uspokojenie veriteľovho nároku. Z oznámenia súdneho exekútora JUDr. Jaroslava Kabáča vyplýva, že v súčasnosti exekúcia vedená proti W. M. st. súdnym exekútorom JUDr. Martinom Bujnom, pričom dovtedy konajúci súdny exekútor na vymáhanú pohľadávku nevymohol žiadnu sumu, nezistil u W. M. st. žiaden hnutelný, či nehnuteľný majetok. Darovaciu zmluvu W. M. st. uzatvoril so žalovanou 1/ dňa 26.07.2005, pričom vklad do katastra bol povolený 28.08.2005. K dátumu uzatvorenia darovacej zmluvy existoval záväzok W. M. st. voči žalobcovi zo zmluvy o pôžičke zo dňa 09.02.2004, podľa ktorej žalobca požičal W. M. st. sumu 3.000.000,- Sk s dohodnutým úrokom 15.000,- Sk mesačne, ktorá bola splatná 28.02.2005.

5. Ďalším predpokladom odporovateľnosti je, že právny úkon bol urobený s úmyslom ukrátiť veriteľa, ak tento úmysel bol druhej strane známy. Napriek tomu, že zákon používa formuláciu, ktorá by nasvedčovala tomu, že na odporovateľnosť stačí úmysel ukrátiť veriteľa, musí dôjsť k skutočnému faktickému ukráteniu. Keďže predmetnou darovacou zmluvou previedol dlžník majetok na žalovanú 1/, pričom súdny exekútor oznámil, že v súčasnosti exekúcia v prospech žalobcu ako oprávneného a konajúci súdny exekútor na vymáhanú pohľadávku nevymohol žiadnu sumu a nezistil žiaden majetok, bezodplatným prevodom nehnuteľného majetku na žalovanú 1/ na základe darovacej zmluvy došlo k prevodu majetku s úmyslom ukrátiť veriteľa.

6. Ust. § 42a ods. 2 OZ neviaže odporovateľnosť právneho úkonu dlžníka na ukrátenie uspokojenia konkrétnej vymáhateľnej pohľadávky. Za odporovateľný považuje taký úkon, ktorý dlžník urobil v úmysle ukrátiť svojich veriteľov bez toho, aby robil medzi nimi nejaký rozdiel z hľadiska všetkých jeho veriteľov alebo niektorý z nich poprípade, či dlžník urobil právny úkon bez toho, aby jeho úmysel ukrátiť veriteľa vôbec smeroval voči konkrétnej osobe. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno ohľadom podmienok odporovateľnosti, pokiaľ nejde o právny úkon urobený voči osobám jemu blízkym nesie veriteľ - žalobca. V prípade blízkych osôb nesie dôkazné bremeno žalovaný, blízka osoba dlžníka, o tej skutočnosti, že dlžníkov úmysle ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohol poznať.

7. S prihliadnutím na § 116 OZ je potom zrejmé, že v čase uzavretia predmetnej darovacej zmluvy dňa 26.07.2005 boli Štefan Borko st. ako darca a žalovaná 1/ ako obdarovaná blízkymi osoba v zmysle § 116 OZ za bodkočiarkou, t.j. že darca a obdarovaná ako bývalí manželia a rodičia troch spoločných detí boli vzhľadom na intenzitu vzájomného vzťahu osoby navzájom blízke, keďže by ujmu, ktorú by utrpel jeden z nich pociťoval druhý ako vlastnú ujmu. Súd v tejto súvislosti poukázal na rozvodový spis Okresného súdu Prievidza, kde žalovaná 1/ v návrhu uviedla, že do roku 2005 žila s dcérou sama a v októbri 2005 obnovili so W. M. st. spoluzitíe. N. znamená, že v roku 2005 došlo k náprave vzájomných vzťahov a

to aj pred októbrom 2005, kedy obnovili spoločnú domácnosť so W. M.. Súd poukazuje aj na vývoj vzájomných vzťahov medzi žalovanou 1/ a W. M. st., kedy prvé manželstvo uzatvorili dňa 21.11.1986 z toho manželstva sa narodili synovia E. v roku 1987 a W. v roku 1989, pričom manželstvo bolo rozvedené v roku 1997. Pre kladný vzťah k synom a majetnícky postoj k žalovanej 1/ sa opakovane k sebe vracali a z tohto vzťahu sa im narodila dcéra O. v roku 2000. Rozsudkom Okresného súdu Prievidza z apríla 2000 bola mal. O. zverená do osobnej starostlivosti žalovanej 1/ a jej otec bol zaviazaný prispievať na jej výživu po 1.000,- Sk s účinnosťou od 01.04.2005. Do roku 2005 žila s dcérou sama a v októbri 2005 obnovili spolužitie. Keď v čase, kedy boli rozvedení a došlo k náprave vzájomných vzťahov splodili aj dcéru O. M.. Z tohto potom možno vyvodiť záver, že aj v čase, keď neboli žalovaná 1/ a W. M. st. manželmi mali nadštandardné vzťahy a teda boli si navzájom blízkymi osoba v zmysle ust. § 116 OZ za bodkočiarkou.

8. Vzhľadom na uvedené na predmetnú darovaciu zmluvu zo dňa 26.07.2005 treba aplikovať § 42a ods. 2 OZ, t.z. že odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť veriteľa v prospech blízkych osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej opatrnosti nemohla poznať. Čo znamená, že v danom prípade žalovaná 1/ ako osoba blízka dlžníkovi pre úspech v tomto konaní a unesenie dôkazného bremena musela preukázať, že úmysel W. M. st. ukrátiť veriteľa darovacou zmluvou ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať. Dôkazné bremeno v tejto časti neunesla. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že pri uzatváraní darovacej zmluvy žalovaná 1/ neprejavila náležitú starostlivosť o to, či predmetným právnym úkonom nedôjde k zbaveniu sa majetku zo strany W. M. st. s úmyslom ukrátiť akéhokoľvek jeho veriteľa aj s ohľadom na trestnú minulosť a obchodné aktivity W. M. st. a vzájomné vzťahy W. M. st. k žalobcovi, či k iným veriteľom. Preto súd žalobe vyhovel a určil, že predmetná darovacia zmluva je voči žalobcovi právne neúčinná.

9. Čo sa týka návrhu vo vzťahu k žalovanému 2/ v tomto zmysle súd konštatuje, že v zmysle § 42b ods. 3 OZ možno žalovať nielen pasívne legitimované osoby, ale aj dedičov takejto osoby zákonných a závetných, pričom platí, že ak bol pôvodne žalovaný poručiteľ po jeho smrti dochádza k zmene účastníkov konania tak, že na jeho procesnú pozíciu nastupujú všetci dedičia bez toho, aby bol na to potrebný procesný dispozitívny úkon právnych nástupcov a tretie osoby ako singulárnych nástupcov, ale len vtedy, ak im všetkým boli známe okolnosti prípadu a skutočnosti odôvodňujúci odporovateľnosť proti ich predchodcovi. Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k žalovanému 2/, keďže žalobca nenavrhol žiaden dôkaz na preukázanie rozhodujúcich skutočností v zmysle § 42b ods. 3 OZ, t.z. neboli tvrdené, ani dôkazmi preukázané, že žalovanému 2/ boli známe okolnosti prípadu a skutočnosti odôvodňujúce odporovateľnosť proti žalovanej 1/. Ak neboli preukázané tvrdenie účastníka, tento dôkazné bremeno neunesol, čoho následkom je rozhodnutie súdu vo veci samej v jeho neprospech. Vzhľadom na uvedené súd v tomto konaní dospel potom k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k žalovanému 2/ nebolo preukázané, že žalovaný 2/ mal vedomosť o skutočnosti odôvodňujúcej odporovateľnosť proti žalovanej 1/, t.z. že darovacia zmluva zo dňa 26.07.2005 bola medzi W. M. st. ako darcom a žalovanou 1/ ako obdarovanou, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti v k.ú. Lehôtka, bola zo strany W. M. st. uzavretá s úmyslom ukrátiť veriteľa s jemu blízkou osobou od žalovanej X/. Súd poukazuje na tú skutočnosť, že v čase uzatvorenia predmetnej darovacej zmluvy v roku 2005 bol žalovaný 2/ maloletý, mal 16 rokov, pričom v takom veku maloleté osoby nezaujímajú kto a na základe právneho titulu vlastní dom, v ktorom býva, nie ešte účel, resp. dôvod prevodu vlastníctva domu z jedného rodiča na druhého rodiča. Vzhľadom na tieto skutočnosti návrh voči žalovanému 2/ zamietol. O trovách konania súd rozhodne podľa § 151 ods. 3 O.s.p., do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

10. Proti tomuto rozsudku podala včas žalovaná 1/, ktorá žiadala, aby krajský súd ako súd druhej inštancie napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne. Namietala, že v konaní došlo k vade, ktorá má za následok odňatie možnosti konať pred súdom. Poukázala na tú skutočnosť, že súd pri odôvodňovaní v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Súd prvej inštancie úplne opomenul uviesť z akého dôvodu nepovažuje dôkazy, na ktoré žalovaná 1/ poukazovala za nedôveryhodné, resp. nepodstatné a ako sa s jej argumentmi vysporiadal. Svedecké výpovede W. M., E. M. a výpoveď žalovaného 2/ ako aj jej výpoveď žiadnym spôsobom neuvádza, či vôbec a ako prihliadal na poznatky, ktoré na základe týchto získal pri hodnotení vykonaných dôkazov. Poukázala na čl. 6 Dohovoru s tým, že žalovaná 1/ jasne a zrozumiteľne uviedla a v tomto smere aj uniesla dôkazné bremeno, keď poukázala na výsluchy vyššie uvedených svedkov a potvrdenie o mieste trvalého

pobytu. Ďalej poukázala na nesprávne skutkové zistenia súdu prvej inštancie. Žalovaná 1/ sa vyjadrila, že spolužitie s dlžníkom W. M. obnovila v októbri 2015 (zrejme mala na mysli október 2005). Podľa názoru súdu prvej inštancie mala žalovaná 1/ s dlžníkom W. M. nadštandardné vzťahy aj keď neboli manželmi, čo má preukazovať aj narodenie spoločnej dcéry O. v danom období. Takýto skutkový záver je v rozpore s vykonaným dokazovaním. Poukázala na to, že po narodení dcéry O. došlo k vážnemu narušeniu vzťahu medzi ňou a dlžníkom, keďže žalovaná 1/ sa dozvedela o milenke dlžníka Z. U.. Následne bol W. M. vo výkone trestu odňatia slobody a vôbec sa nestretávali. K tomu sa ešte v roku 2003 dozvedela o nemanželskej dcére M.. Vzťahy medzi ňou a dlžníkom boli v rokoch 2003 až 2006 veľmi chladná. Medzi sebou komunikovali len ohľadne detí. Túto skutočnosť uviedol tiež žalovaný 2/ . Svedok E. M. na pojednávaní v roku 2010 uviedol, že dlžník W. M. nemal v období, keď došlo k uzavretiu darovacej zmluvy so žalovanou 1/ dobré vzťahy. Tiež sa vyjadril, že to bol on, kto navrhol, aby došlo k darovaniu nehnuteľnosti žalovanej 1/, pričom táto s tým ani najskôr nesúhlasila, pretože mala zlé vzťahy so W. M.. V čase, keď došlo k uzavretiu darovacej zmluvy boli vzťahy medzi ňou a dlžníkom veľmi zlé. Do roku 2011 nemala ani len vedomosť o tom, že medzi žalobcom a dlžníkom došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke. K uzavretiu darovacej zmluvy došlo v mesiaci júl 2005, k obnoveniu spolužitia v októbri 2005. Skutkové závery o tom, že v čase uzatvorenia darovacej zmluvy mala nadštandardné vzťahy neobstoja. Spochybňovanie objektívnosti výpovedí svedkov a účastníkov konania iba na základe ich kolegiálneho, prípadne iného rodinného, či spoločenského vzťahu bez toho, aby vierohodnosť výpovedí spochybňovali iné objektívne zdokumentované skutočnosti a dôkazy by v prípadoch, kedy jediným dostupným dôkazom je iba výpoveď účastníkov konania, či svedkov viedol k nemožnosti uniesť dôkazné bremeno žalobcom a zároveň by viedlo k neakceptovateľnej prezumpcií nepravdivosti svedeckých výpovedí, či tvrdení účastníkov. Namietala tiež nesprávne právne posúdenie veci vo vzťahu k ust. § 116 OZ. V prvej časti tohto ustanovenia zákona je taxatívne stanovený okruh navzájom blízkych osôb a druhá časť predstavuje právnu normu s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá vyžaduje, aby súd v konkrétnom prípade posúdil, či sa jedná o osoby navzájom blízke. Pokiaľ sa týka vzťahu medzi bývalými manželmi, tak týchto nemožno považovať za osoby navzájom blízke podľa prvej časti ust. § 116 OZ. Druhá časť nevylučuje, aby bolo možné považovať bývalých manželov za osoby blízke, avšak vyžaduje medzi nimi určitá kvalita vzťahu. Poukázala na rozsudok NS ČR, z ktorého vyplýva, že súčasne musí byť splnená podmienka, že vzájomný pomer medzi týmito osobami je osobne predovšetkým citovo natoľko intenzívny, že by ujmu, ktorú by utrpela jedna z nich, druhá pociťovala dôvodne ako vlastnú. V tomto zmysle môžu byť relevantné napr. okolnosti, aký vzájomný styk majú osoby, o ktoré ide, či žijú v spoločnej domácnosti, aké sú v takejto domácnosti pomery, ak prejavuje tieto o seba záujem a aký, ak si pomáhajú vzájomne závažných prípadoch, v chorobe, v núdzi, či v starobe. Pokiaľ teda vzťahy medzi dlžníkom a žalovanou, ktorí sú rozvedení manželia vykonávajúci rodičovskú zodpovednosť k deťom, z tohto zaniklého manželstva narodeným boli vzťahy redukované len na výkon rodičovských práva povinností nevykazujúcich znaky vzájomne blízkosti ako má na mysli § 116 veta druhá za stredníkom OZ, nejde o osoby blízke a nejedná sa o úvahu zjavne neprimeranú. Z tohto je potom zrejme, že aby bolo možné považovať bývalých manželov za osoby navzájom blízke, vyžaduje sa, aby medzi nimi existovali citové vzťahy určitej kvality. Skutočnosť, či následne došlo k zlepšeniu vzťahov je bezvýznamná, ak nie je preukázané, že ujmu, ktorú by utrpela jedna z osôb, bude ako svoju vlastnú pociťovať druhá osoba v čase, keď k právnemu úkonu došlo. Preto mala za to, že na strane súdu prvej inštancie došlo k nesprávnej aplikácii ust. § 116 OZ, keď prvostupňový súd považoval ju a dlžníka W. M. za osoby navzájom blízke. Nebolo preukázané, že by v čase, keď došlo k uzatvoreniu darovacej zmluvy existovali medzi žalovanou 1/ a dlžníkom citové väzby, keďže títo mali medzi sebou veľmi chladné vzťahy a komunikovali spolu výlučne kvôli deťom. Okrem toho s uzavretím darovacej zmluvy najskôr ani nesúhlasila. Preto má za to, že v prejednávanej veci bolo dôkazné bremeno na žalobcovi, aby preukázal, že žalovaná 1/ mala vedomosť o úmysle dlžníka ukrátiť ho ako svojho veriteľa.

11. K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že súd počas celej doby konania vykonal rozsiahle dokazovanie a správne rozhodol tak, že určil, že darovacia zmluva je voči žalobcovi právne neúčinná. Súhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že v čase uzatvorenia darovacej zmluvy bola žalovaná 1/ osobou blízkou aj keď v tom čase neboli manželmi. Tento názor prezentovali aj v priebehu konania. Žalovaná 1/ o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa vedela, čo nepriamo potvrdil aj samotný dlžník na pojednávaní 20.03.2009 ako aj v trestnom konaní na OS v Prievidzi vedenom pod sp.zn. 2T/312/2010. Vedomosť zároveň potvrdil aj svedok F. W., aj keď jeho výpoveď súd nebral do úvahy, hoci na ňu mal prihliadať, pretože pozná účastníkov ako sám uviedol, voči nikomu z nich nemá negatívny postoj. Preto bolo na žalovanej, aby preukázala, že úmysel dlžníka W. M. st. ukrátiť nemohla i pri náležitej starostlivosti rozpoznať.

12. K písomnému vyjadreniu žalobcu sa žalovaná 1/ nevyjadrila.

13. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 380 ods. 1 zák.č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a *contrário* a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP, pričom v návaznosti na § 387 ods. 2 CSP odvolací súd poukazuje v celom rozsahu na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje.

14. V prvom je nutné konštatovať, že od 01.07.2016 nadobudol účinnosť zák.č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok CSP, ktorým sa zrušil zák.č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov s tým, že z ust. § 470 ods. 1, 2 veta prvá CSP vyplýva, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákona aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona zostávajú zachované.

15. Ďalej je nutné konštatovať, že rozsudok súdu prvej inštancie, v časti v ktorej bola žaloba voči žalovanému 2/ zamietnutá, odvolaním napadnutý nebol a preto v tejto časti je rozsudok súdu prvej inštancie právoplatný a rozhodovaním odvolacieho súdu nedotknutý.

16. Predmetom prieskumu bol potom výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo určené, že darovacia zmluva zo dňa 26.07.2005 uzavretá medzi dlžníkom W. M. ako darcom a žalovanou 1/ ako obdarovanou, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti definované vo výroku rozhodnutia, je voči žalobcovi právne neúčinná.

17. Odvolací súd sa v celom rozsahu s vecným aj právnym odôvodnením súdu prvej inštancie a na zdôraznenie správnosti dodáva. Zmyslom žaloby odporovacej je dosiahnuť rozhodnutie súdu, ktorým bolo určené, že je voči nemu neúčinný dlžníkom urobený právny úkon, ktorý ukracuje uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky. Rozhodnutie súdu, ktorým by bolo odporovacej žalobe vyhovené potom predstavuje podklad k tomu, že sa veriteľ môže na základe titulu spôsobilého k výkonu rozhodnutia alebo exekúcie vydaného proti dlžníkovi domáhať nariadenia výkonu rozhodnutia postihnutím toho, čo odporovaným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku a to nielen proti dlžníkovi, ale aj voči osobe, s ktorou alebo v ktorej prospech bol právny úkon urobený. V prípade, že uspokojenie veriteľa z tohto majetku nie je dobre možné, napr. pretože osobe, v ktorej prospech dlžník odporovaný právny úkon urobil už takto nadobudnuté veci, práva alebo iné majetkové hodnoty nepatrí, musí sa veriteľ miesto určenia neúčinnosti právneho úkonu domáhať, aby mu ten, komu z odporovaného právneho úkonu dlžníka vznikol prospech vydal takto získané plnenie. Odporovacia žaloba je právnym prostriedkom slúžiacim k uspokojeniu vymáhateľnej pohľadávky veriteľa v konaní o výkon rozhodnutia a to postihnutím vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, ktoré odporovaným právnym úkonom ušli z dlžníkovho majetku, poprípade vymožením peňažnej náhrady vo výške zodpovedajúcej prospechu získanému z odporovaného právneho úkonu.

18. K podaniu takejto odporovacej žaloby je aktívne vecne legitimovaný veriteľ, ktorého pohľadávka za dlžníkom je vymáhateľná. Ak dlžníkom právny úkon ukracuje jej uspokojenie. Veriteľom je ten, kto má pohľadávku voči dlžníkovi. Vymáhateľnou sa rozumie taká pohľadávka, ktorej splnenie možno vynútiť cestou výkonu rozhodnutia, teda pohľadávka, ktorá bola veriteľom priznaná vykonateľným rozhodnutím alebo iným titulom, podľa ktorého možno nariadiť výkon rozhodnutia. Dlžníkovce právne úkony ukracujú pohľadávku veriteľa predovšetkým vtedy, ak vedú k zmenšeniu majetku dlžníka a ak v dôsledku nich nastane zmenšenie majetku, má súčasne za následok, že veriteľ nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z majetku dlžníka napriek tomu, ak by tieto úkony neexistovali by sa z majetku dlžníka aspoň sčasti uspokojil. Bremono tvrdenia a dôkazné bremono o tom, že pohľadávka je vymáhateľná a dlžníkovce právne úkony objektívne skracuje jej uspokojenie nesie veriteľ.

19. Pasívna vecná legitimácia k odporovacej žalobe je upravená v ust. § 42 ods. 3 OZ. Žaloba o určenie, že dlžníkom právny úkon je voči veriteľovi neúčinný môže byť úspešná len vtedy, ak bola podaná voči osobe, s ktorou alebo v ktorej prospech bol právny úkon učený. Žaloba o zaplatenie peňažnej náhrady, ktorá je opodstatnená ako plynie z ust. § 42 ods. 4 OZ musí smerovať voči osobe, ktorej vzniklo z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech.

20. Podmienky, za ktorých veriteľ môže odporovať právnym úkonom uvádza ust. § 42a ods. 2 OZ. Odporovateľným je taký právny úkon dlžníka, ktorý urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, musel byť tento úmysel druhej strane známy, pričom bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno v tomto smere nesie veriteľ.

21. Na druhú stranu, ak sú v právnom úkone s dlžníkom osoby dlžníkovi blízke nie je preukázanie ich vedomosti o úmysle dlžníka podmienkou odporovateľnosti; ich vedomosť o úmysle dlžníka skrátiť dlžníkovho veriteľa v takomto prípade zákon predpokladá a naopak, dôkazné bremeno sa presúva na osoby dlžníkovi blízke, aby preukázali, že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa v čase právneho úkonu nemohli ani pri náležitej starostlivosti spoznať.

22. V konaní odporovacej žalobe ako vyplýva z vyššie uvedeného potom žalujúci veriteľ je povinný tvrdiť a preukázať, že dlžníkov odporovaný právny úkon v skutku skracuje uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky a že dlžník odporovaný právny úkon urobil v úmysle ukrátiť veriteľa ako aj to, že druhej strane odporovaného právneho úkonu musel byť úmysel dlžníka odporovaným právnym úkonom skrátiť veriteľa známy, keď už druhá strana o tomto úmysle dlžníka pri právnom úkone vedela alebo musela vedieť.

23. Na druhej strane a podstata tohto sporu tkvie práve v tejto skutočnosti, ak ide o právny úkon medzi dlžníkom a osobou jeho blízkou alebo o právny úkon urobený dlžníkom v prospech osoby jemu blízkej, žalujúci veriteľ je síce povinný tvrdiť a preukázať, že dlžníkov odporovaný právny úkon skracuje uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky a že dlžník odporovaný právny úkon urobil v úmysle ukrátiť veriteľa, avšak nemusí tvrdiť ani preukazovať, že by žalovanému musel byť úmysel dlžníka odporovaným právnym úkonom skrátiť veriteľa známy. Zákon v tomto prípade predpokladá, že žalovaný o úmysle dlžníka skrátiť žalujúcim veriteľom v konaní preukázaným odporovaným právnym úkonom veriteľa vedel, iba že ak by preukázal, že v dobe právneho úkonu dlžníkov úmysle ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohol spoznať. V prejednávanej veci teda žalujúci veriteľ preukázal, že má vymáhateľnú pohľadávku voči svojmu dlžníkovi, zároveň preukázal, že dlžník urobil úkon v prospech žalovanej, na základe ktorého ukrátil uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky s tým, že predmetom odvolacích námietok zo strany žalovanej bola v prvom rade tá skutočnosť, či možno žalovaný vzhľadom na vzťahy medzi ňou a dlžníkom považovať za osoby blízke.

24. Pokiaľ vychádzame z ust. § 116 OZ rozvedení manželia nemôžu byť navzájom v postavení osôb blízkych v zmysle § 116 vety pred stredníkom ako je zrejme z gramatického výkladu, pretože do tejto skupiny osôb blízkych sa radia len manželia. Podmienkou pre zaradenie do tejto kategórie osôb blízkych je trvajúce manželstvo. Môžu však s prihliadnutím k ďalším skutočnostiam spadať do kategórie osôb blízkych v zmysle ust. § 116 za čiarkou. Osobami navzájom blízkymi sa v tejto skupine bez ohľadu na príbuzenský osvojenecý, partnerský, či manželský pomer stávajú osoby na základe určitých fakticky daných vzájomných väzieb. Tieto osoby sú k sebe navzájom v pomere rodinnom, ide o príbuzných v nepriamom rade, alebo v pomere obdobnom, napr. zošvagrené osoby, avšak na druhej strane musí byť tiež splnená podmienka, že vzájomný pomer medzi týmito osoba je osobne predovšetkým citovo natoľko intenzívny, že by ujmu, ktorú by utrpela jedna z nich druhá pociťovala dôvodne ako vlastnú. Pokiaľ sa teda jedná o vyloženie pojmu osoby blízkej v zmysle § 116 veta za čiarkou, bude treba vždy posúdiť podľa okolností konkrétneho prípadu. V tomto zmysle môžu byť relevantné napr. okolnosti, aký vzájomný styk majú osoby, o ktoré ide, či žijú v spoločnej domácnosti aj keď toto samo o sebe nie je určujúce, aké sú ich domáce pomery, či prejavujú tieto osoby o seba záujem a aký, či si pomáhajú vzájomne v závažných prípadoch, núdzi, v chorobe, či v starobe a podobne.

25. V prejednávanej veci sa potom následne odvolací súd plne stotožňuje s konštatovaním súdu prvej inštancie, ktorý uzavrel, že skutočne medzi dlžníkom žalobcu a žalovanou 1/ existoval vzťah, ktorý možno charakterizovať ako vzťah osoby blízkej tak, ako to predpokladá ust. § 116 veta za čiarkou OZ. Pokiaľ vychádzame z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie faktom je, že žalovaná 1/ s dlžníkom boli v roku 1997 rozvedení a v tomto smere aj odvolací súd akceptoval argumenty žalovanej 1/ v tom zmysle, že sa stretávali len kvôli deťom. Na druhej strane však pokiaľ v roku 1999 po rozvoze manželstva absolvovali spoločne dovolenku, na ktorej žalovaná 1/ otehotnela a v roku 2000 sa jej narodila dcéra aj keby sme pripustil, že vzhľadom na to, že dlžník žalobcu nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody a že v tom čase sa žalovaná 1/ dozvedela o ďalších nemanželských deťoch dlžníka, že

vzťahy ochladli, na druhej strane pokiaľ vychádzame z tých skutočností, že následne v priebehu roku 2005 uzatvoril dlžník žalobcu a žalovaná 1/ darovaciu zmluvu, pričom pokiaľ vychádzame zo samotného vyjadrenia dlžníka žalobcu v rámci trestného konania vedenom na OS Prievidza pod sp.zn. 2T/312/2010, kde právny zástupca dlžníka žalobcu a dokonca aj on sám konštatujú, že dlžník žalobcu bol v rozhodnom období, kedy došlo k uzatvoreniu darovacej zmluvy vydieryný viacerými osobami z podsvetia, pričom vydierynie dosiahlo takú intenzitu, že v lete roku 2005 previedol darovacou zmluvou svoj nehnuteľný majetok na svoju vtedy bývalú manželku. Musel konať rýchlo, pretože vydieryači boli pripravení previesť jeho majetok na seba. Za týchto okolností v spojení s textom samotnej darovacej zmluvy, o ktorej odporovaní sa v tomto konaní jedná, kde v darovacej zmluve uzavretej dňa 26.07.2005 obdarovaná, teda žalovaná 1/ berie na vedomie, že pre darcu W. M. bude zriadené vecné bremeno právo spočívajúce v právo doživotného bývania a užívania v predmetných nehnuteľnostiach tak, ako doteraz a pokiaľ následne žalovaná 1/ podľa jej vyjadrenia v októbri 2005 obnovuje spolužitie s dlžníkom žalobcu zo všetkých týchto okolností možno teda dovodiť, že v tomto rozhodnom období došlo skutočne k zblíženiu sa žalovanej 1/ s jej bývalým manželom v dôsledku čoho došlo k naplneniu znakov, ktoré vyžaduje ust. § 116 veta za čiarkou v kontexte osôb blízkych s tým, že ujmu, ktorú by utrpela jedna z nich druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Z tohto pohľadu sa potom následne presúval dôkazné bremeno práve na žalovanú 1/, na ktorej bolo, aby preukázala, že vynaložila náležitú starostlivosť a poznaniu úmysle ukrátiť veriteľa, pričom v kontexte zákona toto dôkazné bremeno je potrebné vysvetľovať tým spôsobom, že osoba dlžníkovi blízka nemôže a nemusí poznať úmysel dlžníka priamo, ale len z okolností vonkajšieho sveta, ktorých prostredníctvom sa vnútorný psychický stav dlžníka k jeho právnym úkonom prejavuje navonok, teda len z takých okolností, z ktorých možno dovodiť, či dlžník vskutku pri svojom právnom úkone sledoval ukrátenie veriteľa v priamom alebo nepriamom úmysle. Ak sa požaduje na osobe dlžníkovi blízkej, aby ak má sa úspešne ubrániť odporovacej žalobe tvrdila a preukázala, že dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa ani pri náležitej starostlivosti nemohla spoznať, z hľadiska dokazovania to znamená, že osoba blízka môže tvrdiť a preukazovať len to, že nevedela, ani nemohla vedieť o okolnostiach, z ktorých bolo zistené, že dlžník urobil právny úkon v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, preto v tomto smere vyvinula náležitú starostlivosť.

26. V tomto kontexte potom sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s konštatovaním súdu prvej inštancie v tom smere, že žalovaná 1/ práve toto dôkazné bremeno neunesla. Pokiaľ v prejednávanej veci boli ako svedkovia vypočutí najbližší príbuzní, v tomto čase už plnoleté deti, je nutné k takýmto svedeckým výpovediam s prihliadnutím na okolnosti vzťahu medzi žalovanou 1/ a dlžníkom žalobcu prihliadať v tom kontexte, že je práve vzhľadom na ďalší vývoj vzťahov medzi žalovanou 1/ a dlžníkom žalobcu, ktorí následne uzatvorili manželstvo a rozviedli sa, kedy v súčasnosti možno predpokladať, že vzťahy medzi nie sú dobré, že deti budú na strane svojej matky. Za týchto okolností pokiaľ žalovaná 1/ žiadne dôkazy nenavrhol a neprodukovala, možno potom konštatovať, že neunesla dôkazné bremeno, ktoré bolo presunuté na ňu a nepreukázala, že za žiadnych okolností nemohla vedieť, že ani pri náležitej opatrnosti nemohla rozpoznať úmysel v tom čase svojho bývalého manžela ukrátiť veriteľa. Túto skutočnosť nepriamo vyvracia výpoveď samotného jej bývalého manžela, ktorý konštatoval, že jeho motívom pre uzavretie danej darovacej zmluvy bola práve tá skutočnosť, že mal dlhy a chcel zabrániť veriteľom, aby tieto dlhy od neho vymáhali s tým, že je v tomto kontexte nerozhodné, či týmto veriteľom bol žalobca alebo to boli iné ďalšie osoby.

27. Vo zvyšku poukazuje odvolací súd na vecne správne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje.

28. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi bola priznaná ich náhrada v plnom rozsahu voči žalovanej 1/, ktorá úspech vo veci nemala. O ich výške rozhodne súd prvej inštancie v súlade s § 262 ods. 2/ CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením.

29. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu

na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).